

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Potencjał zamówień publicznych dla przedsiębiorstw społecznych
(opinia z inicjatywy własnej)

(C/2025/100)

Sprawozdawca: **Ferre WYCKMANS**

Współsprawozdawca: **Alain COHEUR**

Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	18.1.2024
Podstawa prawna	Art. 52 ust. 2 regulaminu wewnętrznego
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji
Data przyjęcia przez sekcję	1.10.2024
Data przyjęcia na sesji plenarnej	23.10.2024
Sesja plenarna nr	591
Wynik głosowania (za/przeciw/ wstrzymało się)	237/1/4

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) z zadowoleniem przyjmuje sprawozdanie Enrica Letty, w którym wzywa się do przyspieszenia działań przewidzianych w planie działania Komisji Europejskiej na rzecz gospodarki społecznej poprzez położenie nacisku na strategiczne wykorzystanie zamówień publicznych do wspierania gospodarki społecznej.

1.2. Komitet przypomina, że dostęp do zamówień publicznych ma zasadnicze znaczenie dla różnych organizacji gospodarki społecznej, i podkreśla wagę określania innowacyjnych kryteriów o rzeczywistej wartości pozarynkowej, takich jak dobra wspólne, wartość dodana powstająca na płaszczyźnie społecznej (praca wysokiej jakości, włączenie oraz integracja osób znajdujących się w trudnej sytuacji) i ekologicznej (wpływ na środowisko) czy też bliskość terytorialna.

1.3. EKES zachęca do takich inicjatyw jak „Buying for Social Impact” oraz „We Buy Social EU”, które – oprócz dzielenia się wiedzą – umożliwiają organom publicznym lepsze rozumienie się z podmiotami gospodarki społecznej i gospodarki bliskości. Domaga się także wdrożenia planu działania na rzecz gospodarki społecznej z Liège.

1.4. Komitet apeluje do państw członkowskich i różnych szczebli administracji rządowej do przedsięwzięcia wszystkich środków i działań przewidzianych w zaleceniu w sprawie opracowania warunków ramowych gospodarki społecznej, aby pomóc podmiotom gospodarki społecznej uzyskać dostęp do rynku – na przykład poprzez stosowanie proporcjonalnych kryteriów selekcji lub dzielenie zamówienia na części.

1.5. Komitet wzywa Komisję do jak najszybszego zainicjowania strategicznego planu działania w zakresie zamówień publicznych na szczeblu europejskim, o który niedawno zwróciła się Rada, a także do opracowania systemu monitorującego wdrażanie środków w celu zwiększenia ich skuteczności.

1.6. W obliczu permanentnego kryzysu oraz przyjęcia przez Unię Europejską (UE) po 2014 r. strategicznych wytycznych społecznych i środowiskowych – EKES apeluje, by w nowej kadencji parlamentarnej przeprowadzono poszerzoną ocenę oraz przegląd europejskich ram dotyczących zamówień publicznych.

1.7. Komitet wzywa do lepszego wykorzystania przez instytucje zamawiające w UE wstępnych konsultacji rynkowych, zamówień zastrzeżonych i podziału zamówień na części.

1.8. EKES zwraca się do Komisji o stworzenie specjalnej zakładki „Społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne” w portalu UE dotyczącym gospodarki społecznej w celu wspierania wymiany wiedzy oraz dobrych praktyk.

2. Wnioski

2.1. W niniejszej opinii z inicjatywy własnej Komitet pragnie podkreślić możliwości związane z zamówieniami publicznymi dla podmiotów gospodarki społecznej. Jak podkreślono w niedawnym sprawozdaniu Enrica Letty w sprawie jednolitego rynku „Much More than a Market”⁽¹⁾, podmioty gospodarki społecznej są podstawą bliskości i zrównoważonego rozwoju terytoriów, gdyż uosabiają istotę gospodarki ukierunkowanej na człowieka i zakorzenionej w społecznościach lokalnych. Dzięki bliskim więzom z regionami, w których działają, wyjątkowo dobrze rozumieją potrzeby lokalne, co sprzyja wprowadzaniu innowacji do praktyk społecznych oraz środowiskowych związanych z celami rozwoju terytorialnego. To zakorzenienie na szczeblu lokalnym przyczynia się do poprawy tkanki społeczności lokalnych oraz do odporności i trwałości ekosystemów terytorialnych, gdyż zapewnia inkluzywność wzrostu i postępu następującego dzięki gospodarce społecznej oraz możliwość czerpania z nich przez wszystkich korzyści.

2.2. Aby w pełni wykorzystać potencjał gospodarki społecznej, w sprawozdaniu Enrica Letty wymieniono różne środki ułatwiające podmiotom gospodarki społecznej dostęp do zasobów finansowych. Stwierdzono, że jednym ze skutecznych narzędzi wsparcia podmiotów gospodarki społecznej są zamówienia publiczne. EKES z zadowoleniem przyjmuje to, że w sprawozdaniu Enrica Letty wzywa się do przyspieszenia działań przewidzianych w planie działania Komisji na rzecz gospodarki społecznej poprzez położenie nacisku na strategiczne wykorzystanie zamówień publicznych do wspierania gospodarki społecznej.

2.3. Około 250 tys. organów publicznych wydatkuje ponad 14 % rocznego PKB Unii Europejskiej (UE) w formie zamówień publicznych, czyli równowartość 15 bln EUR⁽²⁾.

2.4. W niedawnym sprawozdaniu pt. „The social impact of public procurement: can the EU do more?” [Skutki społeczne zamówień publicznych: czy UE może zrobić więcej?]⁽³⁾ stwierdzono, że większość instytucji zamawiających państw członkowskich wciąż udziela zamówień publicznych, których wartość przekracza progi określone przez UE, wyłącznie na podstawie ceny lub najniższych kosztów. Oznacza to, że w dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia nie uwzględnia się kryteriów jakości ani kwestii społecznych, środowiskowych i dotyczących innowacji.

2.5. Norma ISO 20400⁽⁴⁾ dotycząca zrównoważonych zakupów stanowi, że „zakupy są skutecznym instrumentem dla wszystkich organizacji chcących działać odpowiedzialnie, ponieważ przyczyniają się do realizacji celów zrównoważonego rozwoju ONZ. Dzięki uwzględnieniu odpowiedzialności społecznej w zasadach i praktykach zakupowych, w tym w łańcuchach dostaw, organizacje mogą zarządzać ryzykiem (i możliwościami) w dziedzinie odpowiedzialnego rozwoju środowiskowego, społecznego i gospodarczego.

3. Inspirujące inicjatywy

3.1. Zrealizowany w 2020 r. projekt europejski „Buying for Social Impact”⁽⁵⁾ umożliwił wskazanie pięciu przeszkód utrudniających przyjęcie klauzul społecznych w zamówieniach publicznych:

— różnice w transpozycji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE⁽⁶⁾ do prawa krajowego,

(1) Letta, E., *Much More than a Market – Speed, Security, Solidarity – Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all citizens*, kwiecień 2024 r.

(2) Varga, E., *How Public Procurement Can Spur the Social Economy*, Stanford Social Innovation Review, 5 maja 2021 r.

(3) Caimi, V., Sansonetti, S., *The social impact of public procurement. Can the EU do more?*, Parlament Europejski, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej, 2023.

(4) ISO 20400:2017, Zrównoważone zakupy – Wytyczne.

(5) Komisja Europejska, Agencja Wykonawcza ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw, *Buying for social impact*, Urząd Publikacji, 2020.

(6) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65).

- nieznamość nowych przepisów dyrektywy wśród organów publicznych odpowiedzialnych za udzielanie zamówień,
- trudności we wdrażaniu społecznych aspektów dyrektywy,
- niewystarczająco rozwinięty ekosystem gospodarki społecznej (brak konkretnych ram prawnych dla gospodarki społecznej oraz niezdolność podmiotów gospodarki społecznej do odpowiadania na zamówienia),
- brak wiedzy sektora publicznego o gospodarce społecznej, co wynika częściowo z nieznamości specyfiki podmiotów gospodarki społecznej wśród instytucji zamawiających odpowiedzialnych za opracowanie specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

3.2. W swoim planie działania na rzecz gospodarki społecznej ⁽⁷⁾ Komisja podkreśla, że „przeprowadzony w 2014 r. przegląd unijnych przepisów dotyczących zamówień publicznych ⁽⁸⁾ stworzył organom publicznym wszystkich szczebli wiele możliwości pod względem wykorzystywania zamówień publicznych do osiągnięcia różnych celów polityki, w tym wspierania ochrony środowiska i realizacji celów społecznych”. Komisja zobowiązuje się również w tym dokumencie do „podkreślenia konkretnych korzyści wynikających z procedur udzielania zamówień publicznych i koncesji oraz sposobów wykorzystywania tych procedur do osiągnięcia celów polityki w dziedzinie pracy i polityki społecznej, poprawy warunków pracy i świadczenia wysokiej jakości usług społecznych”.

3.3. Komisja podjęła różne inicjatywy na rzecz budowania zdolności w zakresie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych. Na przykład #WeBuySocialEU ⁽⁹⁾ pokazuje, w jaki sposób korzystanie z zamówień publicznych przyczynia się do realizacji celów społecznych w UE, i zachęca instytucje zamawiające do uwzględniania kwestii społecznych w zasadach i praktykach zakupowych. Projekt pomaga również podmiotom gospodarki społecznej zrozumieć postępowania o udzielenie zamówienia publicznego i skutecznie w nich uczestniczyć. EKES pochwała takie inicjatywy, gdyż umożliwiają one nie tylko dzielenie się wiedzą, lecz również lepsze obopólne zrozumienie między organami publicznymi a podmiotami gospodarki społecznej i gospodarki bliskości.

3.4. W zaleceniu z 2023 r. w sprawie opracowania warunków ramowych gospodarki społecznej Rada zaleca „państwom członkowskim, aby zachęcały swoje instytucje zamawiające do strategicznego zakupu towarów i usług, realizowania celów społecznych, a także do uwzględniania innowacji społecznych i celów środowiskowych. W tym celu zachęca się je, aby w pełni wykorzystywały narzędzia dostępne na mocy unijnych przepisów dotyczących zamówień publicznych, w tym narzędzia organizacji niektórych usług, znanych jako usługi na rzecz osób i usługi świadczone w interesie ogólnym, z wykorzystaniem specjalnego systemu opartego na zasadzie solidarności”.

3.5. Komitet apeluje do państw członkowskich i różnych szczebli administracji rządowej do przedsięwzięcia wszystkich środków przewidzianych w tym zaleceniu, aby pomóc podmiotom gospodarki społecznej uzyskać dostęp do rynku, na przykład poprzez ustanowienie proporcjonalnych i inkluzywnych kryteriów selekcji umożliwiających małym innowacyjnym podmiotom gospodarki społecznej udział w zaproszeniach do składania ofert lub poprzez podział zamówień na części w celu ułatwienia współpracy między podmiotami gospodarki społecznej a innymi przedsiębiorstwami.

3.6. We wcześniejszej opinii ⁽¹⁰⁾ EKES przypomniał, że dostęp do zamówień publicznych ma kapitalne znaczenie dla podmiotów gospodarki społecznej, i podkreślił „znaczenie tworzenia innowacyjnych kryteriów o rzeczywistej wartości pozarynkowej, takich jak dobra wspólne, wartość dodana tworzona na poziomie społecznym (zatrudnienie, włączenie i integracja osób znajdujących się w trudnej sytuacji) i ekologicznym (wpływ na środowisko) lub bliskość terytorialna”.

⁽⁷⁾ COM(2021) 778 final.

⁽⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE.

⁽⁹⁾ WeBuySocialEU – AEIDL.

⁽¹⁰⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie opracowania warunków ramowych gospodarki społecznej” [COM(2023) 316 final – 2023/0179 (NLE)] (Dz.U. C/2024/882, 6.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/882/oj>).

3.7. W opinii w sprawie tworzenia sprzyjających warunków dla gospodarki społecznej ⁽¹¹⁾ Europejski Komitet Regionów „wzywa do opracowania strategii wspierających społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne oraz do włączenia wymogów społecznych do postępowań o udzielenie zamówienia, by pomóc w rozwoju sektora gospodarki społecznej” oraz „broni pomysłu, zgodnie z którym europejskie ramy prawne muszą zapewniać uznanym przedsiębiorstwom społecznym dostęp do europejskich rynków zamówień publicznych bez konieczności konkurencyjności z konwencjonalnymi przedsiębiorstwami, ponieważ przedsiębiorstwa społeczne zaspokajają potrzeby społeczne lub realizują misje publiczne na mocy upoważnienia udzielonego im przez rząd”.

3.8. Aby ułatwić podmiotom gospodarki społecznej dostęp do zamówień publicznych i zachęcić do pełnego wykorzystania dostępnych narzędzi, w tegorocznym planie działania na rzecz gospodarki społecznej z Liège ⁽¹²⁾ zachęca się „organy europejskie, krajowe, regionalne i lokalne do większego uwzględnienia kryteriów zrównoważonego rozwoju i włączenia w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego”.

3.9. Komitet wzywa państwa członkowskie do złożenia sprawozdania z wdrażania środków mających na celu włączenie gospodarki społecznej do społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w celu oceny poczynionych postępów oraz podkreślenia dobrych praktyk na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Dobrym przykładem są wspólne wysiłki podjęte z inicjatywy mera Paryża na rzecz utworzenia platformy ESS2024.org ⁽¹³⁾, która otworzyła rynki dla podmiotów gospodarki społecznej i gospodarki o obiegu zamkniętym na igrzyska olimpijskie w 2024 r. Dzięki temu podmioty gospodarki społecznej mogły zaangażować się w projekt Paryż 2024, zapewnić osobom o mniejszych szansach możliwości zatrudnienia oraz ułatwić opracowywanie innowacyjnych i zrównoważonych rozwiązań.

3.10. EKES z zadowoleniem przyjmuje sprawozdanie pt. „The social impact of public procurement – Can the EU do more?” [Społeczne skutki zamówień publicznych – czy UE może zrobić więcej?] ⁽¹⁴⁾, w którym podsumowano stosowanie przepisów dotyczących zamówień publicznych w państwach członkowskich i przedstawiono liczne zalecenia dla państw członkowskich oraz instytucji europejskich. Postuluje się, by instytucje europejskie dokonały przeglądu wewnętrznej polityki zamówień publicznych poprzez wytyczenie rocznych celów w zakresie realizacji zamówień strategicznych (w tym społecznie odpowiedzialnych zakupów) oraz opracowanie odpowiednich narzędzi sprawozdawczości i tworzenia danych. Zaleca się państwom członkowskim oraz władzom regionalnym i lokalnym uświadamianie wszystkim instytucjom zarządzającym, że zamówienia publiczne mogą służyć do propagowania celów polityki społecznej, zatrudnienia i równouprawnienia płci zarówno na płaszczyźnie politycznej, jak i operacyjnej.

3.11. EKES zgadza się również z zaleceniem, by instytucje zamawiające lepiej wykorzystywały wstępne konsultacje rynkowe, zamówienia zastrzeżone i podział zamówień na części, szczególnie w celu poprawienia udziału MŚP, podmiotów gospodarki społecznej oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego.

3.12. W następstwie sprawozdania specjalnego Europejskiego Trybunału Obrachunkowego na temat zamówień publicznych w UE ⁽¹⁵⁾ Rada ds. Konkurencyjności zatwierdziła 24 maja 2024 r. konkluzje pt. „Bardziej uczciwa i skuteczna konkurencja w zakresie unijnych zamówień publicznych na roboty budowlane, towary i usługi” ⁽¹⁶⁾ i zaproponowała, by jednym z priorytetów następnej kadencji Komisji było uruchomienie ogólnounijnego strategicznego planu działania na rzecz zamówień publicznych. Komitet apeluje do Komisji o jak najszybsze uruchomienie tego planu działania.

3.13. EKES wzywa do systematycznego uwzględniania kryteriów jakości w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego nie tylko w celu uniknięcia równania w dół w zakresie płac i warunków pracy oraz przeciwdziałania nieuczciwej konkurencji, lecz zwłaszcza z myślą o pewności prawa dla publicznych instytucji zamawiających, które zobowiązują się do realizacji celów społecznych, środowiskowych i etycznych w ramach procesów zamówień publicznych. Pośród tych kryteriów jakości można uwzględnić elementy zarządzania i inne szczególne cechy gospodarki społecznej (praktyki demokratyczne lub oparte na współpracy, reinwestowanie zysków i nadwyżek w celu dalszej realizacji ich celów społecznych lub środowiskowych, włączenie zainteresowanych stron, przejrzystość itp.). EKES zwraca się o przeprowadzenie na szczeblu europejskim analizy możliwości i przeszkód, a także konsultacji z zainteresowanymi stronami w sprawie możliwych kryteriów odniesienia.

⁽¹¹⁾ „Tworzenie sprzyjających warunków dla gospodarki społecznej – perspektywa lokalna i regionalna”.

⁽¹²⁾ Liège Roadmap for Social Economy in the European Union.

⁽¹³⁾ OCDE, *Buying social with the social economy – OECD Local Economic and Employment Papers*, 2023.

⁽¹⁴⁾ The social impact of public procurement – Can the EU do more?, Think Tank, Parlament Europejski.

⁽¹⁵⁾ Europejski Trybunał Obrachunkowy, *Zamówienia publiczne w UE – Konkurencja w zamówieniach na roboty, towary i usługi zmniejszyła się w latach 2011–2021*, sprawozdanie specjalne 28/2023, Urząd Publikacji.

⁽¹⁶⁾ „Rada przyjmuje konkluzje w sprawie sprawozdania Trybunału Obrachunkowego na temat zamówień publicznych”.

3.14. Obecny okres permanentnego kryzysu, który dotyka szczególnie osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji, oraz różne inicjatywy społeczne i środowiskowe podejmowane przez UE od 2014 r. wymagają przeglądu dyrektywy. Chodzi zwłaszcza o Europejski Zielony Ład (2020 r.), plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym (2020 r.), plan działania na rzecz gospodarki społecznej (2021 r.), a także o prawo o odbudowie zasobów przyrodniczych (2024 r.), których wdrażanie mogą znacznie pobudzić społecznie odpowiedzialne i oparte na obiegu zamkniętym zamówienia publiczne. Większe wykorzystanie społecznie i środowiskowo odpowiedzialnych zamówień publicznych przyczyni się również do osiągnięcia do 2030 r. celów zrównoważonego rozwoju ONZ. EKES apeluje, by po wydaniu tych wszystkich nowych wytycznych strategicznych opracowano prawdziwą politykę wytyczającą kierunek działania, która umożliwi przekucie zamiarów w wiążące środki.

4. Szczegółowe uwagi i propozycje

4.1. EKES wzywa Komisję do stworzenia w portalu UE dotyczącym gospodarki społecznej zakładki „Społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne” w celu zgromadzenia tam wszystkich publikacji („Making Socially Responsible Public Procurement Work” [„Wdrażanie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych”]⁽¹⁷⁾, centrum wiedzy URBACT⁽¹⁸⁾ itp.) oraz sporządzenia wykazu dobrych praktyk władz krajowych, regionalnych i lokalnych. Może ona służyć za źródło inspiracji do pogłębiania wiedzy oraz gromadzenia pomyślnych doświadczeń w UE, a także za sposób ich ujednolicenia.

4.2. Komitet wzywa do przeglądu europejskich ram zamówień publicznych w następnej kadencji parlamentarnej, ponieważ dostarczanie towarów i świadczenie usług nie mogą opierać się na erozji zasad socjalnych i społecznych czy też zasad dotyczących zdrowia i zrównoważonego rozwoju ani też prowadzić do nierównej konkurencji lub jej zakłócenia, co może skutkować dumpingiem socjalnym. Szereg klauzul społecznych musi być obowiązkowych:

- konieczne jest przestrzeganie Konwencji nr 87 dotyczącej wolności związkowej i ochrony praw związkowych oraz Konwencji nr 98 dotyczącej stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych Międzynarodowej Organizacji Pracy,
- władze publiczne muszą dopilnować, aby wynagrodzenia i warunki zatrudnienia były zgodne z normami prawnymi lub konwencyjnymi. Nie jest to podejście dyskryminacyjne, lecz oparte na odpowiedzialności i szacunku.

4.3. Komitet wyraża zadowolenie w związku z tym, że w trzech sektorach działających w ramach gospodarki społecznej organizacje europejskie reprezentujące pracodawców i pracowników [Europejskie Przedsiębiorstwa Usług Porządkowych i Pomocniczych (EFCI)⁽¹⁹⁾, Zrzeszenie Europejskich Przedsiębiorstw Świadczących Usługi Ochrony (COESS)⁽²⁰⁾ wraz z UNI Global Union Europa – UNI Europa, a także Food Service Europe (FSO) z Europejską Federacją Związków Zawodowych w sektorach Żywności, Rolnictwa i Turystyki (EFFAT)⁽²¹⁾] uzgodniły wspólną deklarację w sprawie zamówień publicznych i rokowań zbiorowych, w której zwróciły się do Komisji o:

- zastąpienie kryterium najniższej ceny kryterium „oferty najkorzystniejszej ekonomicznie”⁽²²⁾,
- stosowanie uzgodnień prawnych i konwencyjnych jako kryterium, jeżeli takowe istnieją,
- formułowanie zaleceń dotyczących konsultacji zbiorowych,
- możliwość uwzględnienia wahań cen wynikających z porozumień w sprawie wynagrodzeń w całym cyklu procedury przetargowej.

⁽¹⁷⁾ Tepper, P., McLennan, A., Hirt, R., i in., *Making Socially Responsible Public Procurement Work: 71 Good Practice Cases*, Komisja Europejska, Agencja Wykonawcza ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Urząd Publikacji, 2020.

⁽¹⁸⁾ Strategic Public Procurement.

⁽¹⁹⁾ www.uni-europa.org/wp-content/uploads/sites/3/2022/12/2022_12_20_Joint_statement-CoESS-UNI_Public-Procurement-and-Collective-Bargaining_FINAL.pdf.

⁽²⁰⁾ www.uni-europa.org/wp-content/uploads/sites/3/2023/03/20230221_Publicprocurement_collectivebargaining.pdf.

⁽²¹⁾ <https://effat.org/wp-content/uploads/2023/06/FoodServiceEurope-EFFAT-Declaration-on-Public-Procurement-and-Collective-Bargaining-2023-06-19.pdf>.

⁽²²⁾ Oferta najkorzystniejsza ekonomicznie kładzie nacisk na najlepszą relację jakości do ceny z uwzględnieniem czynników środowiskowych i społecznych, kwestii jakości, kosztu całego cyklu życia oraz innowacyjności.

4.4. Komitet odnosi się przychylnie do zaleceń przedstawionych w sprawozdaniu Europejskiego Urzędu ds. Pracy (ELA) w sprawie oceny rozwiązań politycznych zapobiegających pracy nierejestrowanej w zamówieniach publicznych⁽²³⁾ i podkreśla potencjalny wkład podmiotów gospodarki społecznej w zwalczanie pracy nieformalnej z uwagi na ich cele społeczne oraz działania na rzecz integracji na rynku pracy.

4.5. Podmioty gospodarki społecznej muszą uznać pojęcie interesu ogólnego w rokowaniach zbiorowych, zwłaszcza z uwagi na priorytetowe znaczenie nadane godności pracowników i godziwemu wynagrodzeniu.

4.6. Komitet docenia ducha i podejście art. 74–77 dyrektywy 2014/24/UE, a także podejście do zamówień zastrzeżonych do usług społecznych i innych szczególnych usług, ale wzywa do bardziej elastycznego nastawienia, by zaradzić temu, że te umowy obowiązują jedynie przez trzy lata (art. 77), co de facto prowadzi do dorozumianego zakazu ich przedłużania. Stosowanie tych przepisów okazało się zbyt sztywne i ograniczyło zachęty do zapewniania rzeczywistej jakości w ostatnim roku realizacji zamówienia, często wymuszało zmianę dobrych usługodawców, mimo doceniania ich przez instytucję zamawiającą i użytkowników końcowych.

4.7. Komitet zdecydowanie docenia art. 20 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący zamówień zastrzeżonych, który ma zapewnić dostęp do zamówień przedsiębiorstwom zatrudniającym osoby defaworyzowane. Jest to doskonałe narzędzie do wzmocnienia pozycji podmiotów gospodarki społecznej, ale Komitet ubolewa, że nie wszystkie państwa członkowskie je wdrożyły.

Bruksela, 23 października 2024 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Oliver RÖPKE

⁽²³⁾ <https://www.ela.europa.eu/en/news/new-study-highlights-strategies-tackle-undeclared-work-eu-public-procurement>.